Cofio'r Parchedig Huw John Hughes

Gyda thristwch y clywsom am farwolaeth y Parchedig Huw John Hughes yn ddiweddar, a hynny yn dilyn cyfnod o salwch. Roedd Huw yn un o'n hawduron mwyaf toreithiog a dawnus fel gwasg, bob amser yn llawn creadigrwydd, ac wrth ei fodd yn ymchwilio ac arbrofi. Dros gyfnod o 30 mlynedd fe baratôdd Huw dros 35 o gyfrolau swmpus ar gyfer Cyhoeddiadau'r Gair, y rhan fwyaf ohonynt yn gyfrolau gwreiddiol. Bu wrthi hefyd yn paratoi cyfrolau addysgol i weisg eraill cyn hynny.

Lluniodd gyfrolau gwasanaethau defosiynol di-ri: *Defosiwn Gŵyl y Cynhaeaf*, *Dyrchafu'r Duw Byw*, *Pererin Wyf* ac *Yr Enw Mwyaf Mawr*. Hefyd, fe addasodd sawl cyfrol, gan gynnwys *Beibl Lliw mewn 365 o storïau* a *Beibl Lliw Stori Duw*, *Chwedlau Mawr y Byd* a *Straeon o Bedwar Ban Byd*. Fel un a dreuliodd flynyddoedd ym myd addysg, cafwyd cyfrolau gwreiddiol i blant ganddo, gan gynnwys *Am Fyd*, *Am Bobl* ac *Am Ddawn*, tair cyfrol yn cynnwys dros gant o storïau gwreiddiol yr un. Daeth y rhain yn ffefrynnau gan athrawon ysgol oedd yn chwilio am ddeunydd ar gyfer gwasanaethau boreol. Aeth ymlaen i baratoi cyfrol o wasanaethau pwrpasol i ysgolion, gyda 66 o wasanaethau cyflawn i blant cynradd.

Mae llawer wedi gwerthfawrogi ei galendrau 365 adnod a myfyrdod, *Un dydd ar y tro* a *Diwrnod newydd arall*, a deunyddiau ar gyfer defosiwn personol. Cyfrol llawn ffeithiau difyr oedd *Cracyr Nadolig*. Gyda'r gyfrol yn barod i'w chyhoeddi ddechrau mis Medi, meddyliodd Huw mai da o beth fyddai lansio'r gyfrol yng Nghanolfan Arddio Treborth, gan y byddai'r trimins Dolig allan yno yn barod, a dyna'r llun dwi wedi ei rannu yma.

Aeth ati i baratoi cyfrol ar hanes yr ysgol Sul yng Nghymru, sef *Coleg y Werin*, yn seiliedig ar ei waith ymchwil ar gyfer ei ddoethuriaeth. Ac yntau wedi gweithio mor ddiwyd dros yr ysgol Sul yng Nghymru, gan baratoi nodiadau Beiblaidd fel canllaw i ddosbarth yr oedolion am flynyddoedd, cyflwynwyd Medal Gee er anrhydedd iddo, a hynny mewn seremoni arbennig ym Mangor rai blynyddoedd yn ôl.

Cyfrol werthfawr arall, sy'n dipyn o ffefryn gen i, yw *Cwlwm Celtaidd*, lle'r aeth ati i greu a chasglu cannoedd o weddïau mewn arddull Geltaidd. Enillodd wobr Tir na n-Og am ei gyfrol addysgol *Cristion dwi i*, a gyhoeddwyd gan y Ganolfan Addysg Grefyddol ym Mangor.

Ond roedd Huw yn gymaint mwy nag awdur, wrth gwrs. Roedd yn weinidog blaengar a mentrus, yn bregethwr hynod boblogaidd, ac yn uchel ei barch gan bawb. Roedd yn athro cynradd ysbrydoledig ac yn fentor i genedlaethau o athrawon yn sgil ei waith fel hyfforddwr yn y Coleg Normal ac yn rhan o dîm a ddatblygodd Gynllun y Porth. Fe gofir amdano hefyd fel naturiaethwr, a dyn y Pili Palas, yn cydredeg yr atyniad poblogaidd a groesawodd ddegau o filoedd o ymwelwyr ato, ac fel golygydd y cylchgrawn *Cynefin*.

Dwi'n gwerthfawrogi'r cydweithio hapus a fu rhyngom am dros 30 mlynedd, a'r croeso ganddo bob amser ar yr aelwyd ym Mhorthaethwy, ynghyd â Huw a Gwenda. Treuliasom ddyddiau lawer yn cynllunio, trafod a golygu dros 35 o gyfrolau.

Bydd ei gyfrol olaf, sy'n ffrwyth llafur y tair blynedd diwethaf hyn, sef *Dyrys Daith*, yn cael ei chyhoeddi yn Wrecsam yn ystod wythnos yr Eisteddfod. Cafodd weld y broflen olaf cyn ei hanfon i'r wasg, a dwi'n ddiolchgar i Dr Hefin Jones am gyflwyno adolygiad hynod werthfawrogol ohoni ar raglen *Bwrw Golwg* rai Suliau yn ôl. Cyfrol yn ymdrin â newid hinsawdd a gofalu am y greadigaeth yw hon, a'i wybodaeth eang o fyd gwyddoniaeth yn disgleirio trwodd. Ond nid cyfrol ffeithiol yn unig mo hon: i Huw, yr hyn oedd yn bwysig oedd bod cynulleidfaoedd yn trafod ac yn ystyried y pynciau pwysig hyn. Felly, mae yna wasanaethau cyflawn ac astudiaethau Beiblaidd yn rhan o'r ddarpariaeth.

Go brin y gwelir eto awdur Cristnogol mor amryddawn a dawnus, gyda'r gallu a'r egni i baratoi dros 35 o gyfrolau – pob un ohonynt yn ffrwyth gwaith ymchwil manwl a thrwyadl.

Diolch am ei gyfraniad enfawr, diolch am ei gyfeillgarwch a choffa da amdano.

Diolch i Siôn Aled Owen am rannu'r englyn hwn i gofio amdano:

Da chdi, a'r Pili Palas – yn creu hud
o'r cread a'i urddas,
dy waith fu'n drysor, da was,
a'i Amen dy gymwynas.

Aled Davies
ar ran y Cyngor Ysgolion Sul a Chyhoeddiadau'r Gair

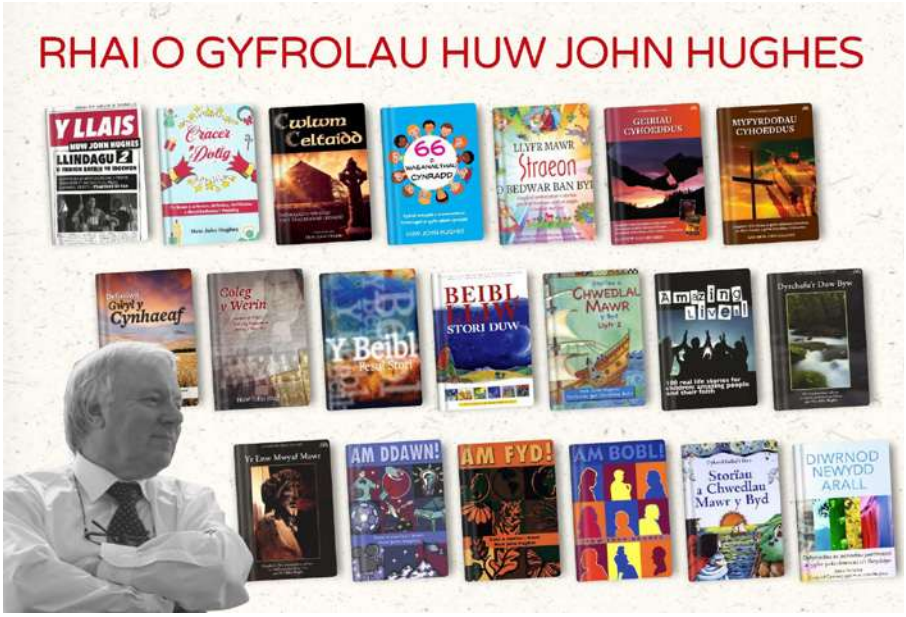

Aled a Huw yn lansio *Cracyr Nadolig* yng nghanolfan arddio Treborth